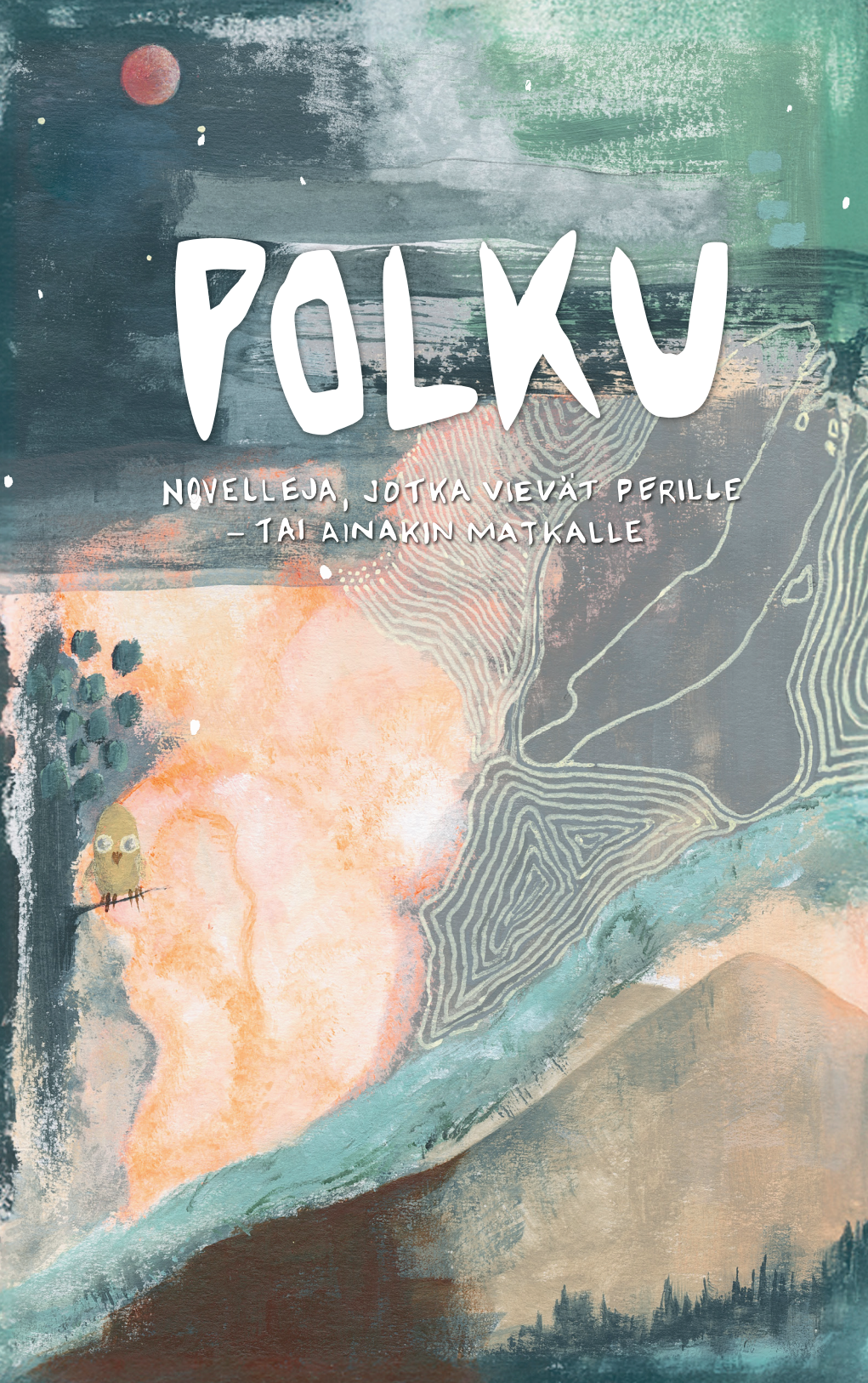

The background is a complex abstract composition. At the top left, a solid red circle represents a sun or moon against a dark, textured blue-grey sky. Below this, a large, bright orange and yellow area suggests a sunset or sunrise. To the left, a small yellow bird with large eyes is perched on a dark, vertical branch. On the right side, a series of concentric, wavy lines in shades of green and blue form a map-like or topographical pattern. The bottom of the image features dark, silhouetted shapes that look like trees or a forest against a lighter, brownish background.

POLKU

NOVELLEJA, JOTKA VIEVÄT PERILLE
– TAI AINAKIN MATKALLE

Polku

POLKU

NOVELLEJA, JOTKA VIEVÄT PERILLE
– TAI AINAKIN MATKALLE

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2025 A. Lund, Eija Seppänen, Erika Lantz, Hanna Oittinen, Heidi Krogerus, Irma Jäähavu, Jussi Jääskeläinen, Mari Pajas, Marianne Hynninen, Niina Nybacka-Salmela, Nora Helsinki, Pauliina Tammilaakso, Riikka Antila, Sanelma Vainio

Toimittajat: Riikka Antila ja Mirva Karavirta

Kansi: Nora Helsinki ja Jussi Jääskeläinen

Taitto: Hannu Toivonen

Julkaisija: Sivupiiri, Porvoo

Kustantaja: BoD · Books on Demand,

Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plures GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-2846-8

Sisällys

<i>Nora Helsinki</i>	
Jättiläinen	7
<i>Irma Jäähavu</i>	
Tuudi frudi	13
<i>Marianne Hynninen</i>	
Ei mitään puhuttavaa	23
<i>Marianne Hynninen</i>	
Kevon kutkutus	31
<i>Hanna Oittinen</i>	
En tästä itseäni millään irti saa	57
<i>Pauliina Tammilaakso</i>	
Askel	63
<i>Eija Seppänen</i>	
Hiljaisuuden retriitti	67
<i>Riikka Antila</i>	
Pullakahvit	77

<i>Jussi Jääskeläinen</i>	
Virkistävä virta	85
<i>Sanelma Vainio</i>	
Pesä	93
<i>A. Lund</i>	
Kirje	105
<i>Erika Lantz</i>	
Risteys	115
<i>Heidi Krogerus</i>	
Syvässä virrassa	125
<i>Niina Nybacka-Salmela</i>	
Täällä ei lasketa	139
<i>Hanna Oittinen</i>	
Dilemma	151
<i>Marianne Hynninen</i>	
Pirtupolku	161
<i>Erika Lantz</i>	
Kahvista ja tarinoista	173
<i>Mari Pajas</i>	
Camino	181
Kirjoittajat	193

Nora Helsinki

Jättiläinen

1989

Lunta on tupruttanut lähes vuorokauden. Jäätikölle johtava kapea vuoristotie käy koko ajan ahtaammaksi etanan vauhtia köröttelevälle bussillemme. Suurin osa nuorista matkaajista on jo unessa, mutta takapenkit vallannut seurueemme, me olemme kaikki yökyöpeleitä.

Hattuhyllyt pursuilevat värikkäitä laskettelu-pipoja, hanskoja, toppahousuja ja roikkuu sieltä jonkun pitkät villahousutkin. Jalkatilaan on ahdettu moonbootseja ja karvahupputakkeja. Istuimien yläpuolella, keinonahalla päällystetyssä kattopaneelissa, ilmastointiritilät puhkuvat kuumaa ilmaa. Bussissa on pimeää, lukuunottamatta muutamaa keltaisen sävyistä lukuvaloa. Tunnelma on kotoisa ja hikinen, ulkona vallitsevasta ankarasta kelistä huolimatta.

Nuoriso-ohjaajan pikkureppu vierähtää lattialle, kun bussi pysähtyy äkkiä arvaamatta. Kuski on jarruttanut keskelle pimeää tietä. Hän nousee paikaltaan, vetää valtavan toppatakin niskaansa ja lähtee fikkari kourassa ulos asentamaan lumiketjuja renkaisiin. Yritämme kaikki ahtautua ikkunan ääreen tuijottamaan operaatiota, mutta lasipinnat ovat niin huurussa ettei niistä näe läpi juuri mitään. Pyyhin poolokauluspaidan pitkillä hihoilla ikkunaan kurkistusaukkoa ja yritän pidättää hengitystäni ettei kosteus peittäisi näkymää heti uudestaan.

Tunnin odottelun jälkeen bussi lähtee taas väkivoin eteenpäin. Hihittelemme, ja sinä kaivat vyölaukustasi irtokarkkipussin ja laitat sen kiertämään. Valitsen pussista viimeisen tahmaisen salmiakki-merkkarin. Se jämähtää tyyppilliseen tapaan samantien kitalakeen kiinni ja puheeni muuttuu sössötykseksi. Jatkamme porukalla hiljaista keskustelua selkänöjien aukoista kurkkien. Mietimme miten pieniä olemme maailmankaikkeudessa. Koko universumissa. Pelkkiä roskia jättiläisen silmässä.

Niillä pehmeän upottavilla plyysipenkeillä, yön pimeydessä, keskellä lumimyrskyä, vaivumme kaikki uneliaina ajatuksiimme. Olemme roskia, bussi keinahtelee ja mietin suurta silmää, jonka kyynelten laineilla kutittelemme jättiläisen silmäkulmaa. Kuvittelen valtavan pupillin, kuin laakea musta yötaivas ja siihen heijastuvat valopisteet tähtinä, tähtikuvioina. Näen Ison karhun ja satelliitin.

Ikuisuus on kuusitoistavuotiaana olemassa
Kuolema koskematonta

1990

Vesipostista paineella ryöppyävä vesi kastelee vaatteet. Mutta se ei haittaa, koska olit juuri hetkeä aikaisemmin oksentanut meidän päällemme. Olimme pötkötelleet raukeina ystävän, uuden ylioppilaan, kotitalon ahtaassa verkkokellarissa.

Meitä kaikkia neljää oli väsyttänyt pitkä kävelylenkki Hietaniemen rannalta, Lepakon kautta, Lauttasaareen. Emme kuitenkaan voineet mennä yläkerran asuntoon. Siellä olivat pitkän matkan takaa valmistujaisjuhliin saapuneet sukulaiset jonun mailla. Ylioppilas kiikutti meille kellariin vessapaperiservietillä voileipäkakkua, jonka syötyäsi aloit voida pahoin. Tosin aiemmin suoraan pullonsuusta juodulla äitelällä banaaniliköörillä saattoi olla enemmän osuutta asiaan.

Yritämme peseytyä vesisuihkussa ja nauramme kammottavalle hajulle. Pumpaamme vihreäksi maalattua rautaista vesipostia lisää ja juomme raikasta vettä valkeasta ylioppilaslakista.

Kun istahdamme kerrostalon kivijalassa sijaitsevaan betonisyvennykseen, ylioppilas hiippailee märkä hattu päässään vielä kerran kotiinsa hakemaan meille sipsejä ja Frisco-greippilimua. Housut ja reppu ovat kosteat ja kehon läpi käy kylmiä vä-

ristyksiä. Aikainen aamu on onneksi lämmin. Auringsäteet siilautuvat rantakoivujen läpi, meri kimaltelee niiden takana.

Olimme edellisenä iltana juhlineet koulujen loppua. Lähes kaikki ystävät olivat olleet paikalla. Syytimme uimarannan hiekalle nuotion ja musiikki pauhasi ghettoasterista. Muistan kaiken aivan korallin ja kultaisen hehkuisena. Olin onnellinen ja kesäloman alun tuoma vapaus kihelmöi päässäni kuin miljoonat pienet perhoset, saippuakuplat ja glitterit. Ja juuri tästä tunteesta höpisemme aamukasteen hiljaisuudessa, kerrostalon pihalla, suut täynnä sipsejä.

Polkaiset skeittilaudan jalkojesi alta pystyyn. Näytät hetken aikaa jotenkin suurelta ja vahvalta, jättiläiseltä, kun toteat vakavaan ja juhlalliseen sävyyn koko kesän olevan edessämme. Koko – kesä – edessä, toistelen sanoja ja pyöritän hitaasti hiustupsua sormeni ympärille.

Kaukaa tien päästä ilmestyy bussi. Havahdun ajatuksistani, nousen, suoristan vaatteeni, nappaan reppuni ja pinkaisen juosten kohti pysäkkiä, lasinen limupullo vielä kädessäni. Heilutan pulloa bussille ja sitten teille. Huudan, että nähdään pian.

Kun heinäkuussa katson filmikameran negatiivin läpi kuun varjon pimentämää aurinkoa, mietin miksi lähdin silloin alkukesän aamuna niin äkisti. Olisiko asiat voineet mennä toisin jos olisin jäänyt. Jos olisin tiennyt, että näen sinut viimeisen kerran

katsoessani ulos bussin ikkunasta. Kaikki oli niin hyvin, ei pienintäkään merkkiä – mannerlaattojen liikahduksia, mustia kissoja juoksemassa tien yli – ei mitään siitä, että käsillä on yhden ikuisuuden päättymisen. Nuoren elämän päättymisen. Lapsuuden loppu.

*Älä katso auringonpimennystä paljain silmin
Mutta kuuntele tarkalla korvalla
Luonto hiljenee, lintujen laulu lakkaa
Näetkö pinnan alle, pysähtyvätkö kalatkin?*

2012

On myöhä, mutta ilma on samettinen enkä tarvitse vielä pitkähihaista. Vedän kesämekon ohuen helman jalkojeni yli ja istun hipihiljaa laiturin päässä.

Olit keittänyt meille yökahvit ja toin höyryävän mukillisen mukanani mökin rantaan. Odotan aina hämärtyvää hetkeä, kun lammen vesi muuttuu mustaksi ja sen rajat häviävät. Metsä, lampi ja avaruus ovat yhtä ja vesimittarit venyttävät askelillaan maailmojen välistä seinämää.

Liikun ajassa ja mieleni pysähtyy hyvin erilaiseen pimeyteen kuin tämä kesäyö. Vaikka kaukana menneisyydessä päälleni heitetty suruharso sumentaa välillä katseeni, en enää pelkää tulevaisuutta, enkä valotonta väylää lumivallien keskellä. Tällä

pienellä metsätontilla, lammen ja suomaan reunalla, uskallan kohdata tunteeni. Sinun kanssasi.

Kun yön tunteina kuuntelen luonnon ääniä, vain aina samanlaiseen valveuneen, jossa muutun pieneksi sisiliskoksi. Juoksen ensin piiloon laiturin alle, kurkin sieltä lautojen välistä ujona ympärilleni kunnes rohkaistun ja vilahdan heinikkoon. Nousen niittyvillan vartta sen pyöreään, pehmeään pumpuliseen kukkaan ja annan kevyen tuulen keinuttaa. Käänny selälleni ja ohuet haituvat kutittelevat paljasta masuani. Kaikki suon peittävät valkeat pallerot ja huumaavan tuoksuiset suopursut hulmuavat valtamerenä, kun jättiläinen räpäyttää luomiaan.

Irma Jäähavu

Tuudi frudi

Sen jälkeen kun sisareni Marken poikaystävä Arto oli yllättäen joutunut palaamaan Amerikasta kesken stipendivuotensa, moni asia muuttui.

– Hassasi tilaisuutensa, sanoi äiti tultuaan kotiin koulun vanhempainneuvoston kokouksesta ja värähdytti kadehdittavan suoraa ja kapeaa nenäänsä. Niin kauan kuin muistan, olen lukenut äidin mielenliikkeitä hänen nenästään. Sen pienenpienistä nykäyksistä pystyy päättelemään, mitä äidin mielessä kulloinkin liikkuu. Nyt nenä kertoi, että äiti oli päättänyt jotain ja että päätös pitäisi.

– Ei sitä kuka tahansa poika tai tyttö tästä kauppalasta tai muualtakaan pääse vuodeksi Amerikkaan. Ja tämä yksi kun pääsee, niin joutuukin kesken kaiken lähtemään kotiin.

– Ne amerikkalaiset on kyllä järkyttävän teko-pyhää porukkaa, sanoi Marke. – Vähän kun myöhästytään, niin se on heti *so long*. Mä en käsitä.

– Kaiken kaikkiaan nolo juttu, sanoi äiti. – Myös meille.

– Ai miten muka meille?

– Isännehän kirjoitti suosituksen tälle Artolle, kun hän kauniisti pyysi. Että tässä on etevä ja aktiivinen lukiolainen: teinikunnan puheenjohtaja, urheilullinen ja sosiaalinen, ja kaiken lisäksi vielä hyvä kynäkäyttäjää, jota opintovuosi Yhdysvalloissa hyödyttäisi suuresti. Lahjakas nuorukainen on lupautunut kirjoittamaan Amerikan kuulumisia paikallislehteen, joten myös kotiseutu pääsisi seuraamaan hänen kouluvuottaan. Tähän tapaan siis. Minä vähän toppuuttelin, mutta isänne sanoi, että yritteliästä nuorta miestä kannattaa tukea.

– Sehän ehti kirjoittaa muutaman lehtijutun, ja ne oli ihan hyviä. Toivottavasti se jatkaa kirjoittamista, Marke sanoi ja räpläsi otsatukkaansa. Se oli selvästikin repinyt naamaansa. – Mitä sä oikein tuijotat? Mun finnejäkö?

– Ei kun noita sun otsakiehkuroita, sanoin. – Tulee mieleen Audrey Hepburn siinä yhdessä leffassa. Loma Roomassa.

– Jutuissa ei ollut mitään vikaa, äiti sanoi. – Mutta tästä talosta ei vähään aikaan lähetetä puoltokirjeitä. Ja muutenkin: minusta on parempi, että tämä Arto pysyy nyt poissa meiltä.

Äiti sanoi, että tämä Arto. Ei enää Arto Pyöräsuo tai ompelijarouvan poika tai pelkästään Arto, vaan tämä. Kuulosti pilaantuneelta elintarvikkeelta: tämä jääkaapin nurkkaan unohtunut makkaranpätkä

Porvoolainen kirjoittajaryhmä Sivupiiri heittäytyi polkujen viemäksi. Polut veivät tuttujen ja yllättävien reittien kautta sekä omaan itseen että itsestä poispäin. Ne yllättivät, ilahduttivat, säikäyttivät... Melkein mitä vain!

Näitä novelleja lukiessasi voit itsekkin heittäytyä ja miettiä, mihin sinun polkusi veisi. Oletko valmis eksymään ja löytämään perille?

9 789528 028468